

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет права та економіки
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Логіка

Галузь знань	<u>26 «Цивільна безпека»</u>
Спеціальність	<u>262 «Правоохоронна діяльність»</u>
Назва освітньої програми	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
к.філ.н., доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Шамша Ігор Володимирович	+38 (063) 403-72-08	beviko@ gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Вивчення курсу «Логіка» передбачає ознайомлення здобувачів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу здобутого у процесі навчання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки; виявлення логічних помилок в міркуваннях; доведення знання на істинність або спростування на хибність. Дисципліна «Логіка» передбачає ознайомлення з теорією та практикою використання методології традиційної логіки і сучасної символічної логіки (класичної і некласичної) в сучасному соціально-політичному пізнанні.

Метою дисципліни «Логіка» є ознайомлення з основними формами, законами та правилами мислення, засобами доказу та спростування, основними логічними помилками, що зустрічаються у судженнях, у доказах та спростуваннях; оволодіння теоретичними підставами аргументації та суперечок, підвищення загальної логічної культури студентів на основі отриманих знань та навичок. Логіка мислення є не тільки природною даністю, тому її можна та потрібно розвивати різними засобами. Систематичне вивчення науки логіки – один з найбільш ефективних засобів розвитку логічного абстрактного мислення. Задача, що стоїть у вивченні дисципліни – є опанування навичками застосування отриманих знань у практиці мислення, вміння аналізувати судження як свої, так і опонента.

Завданнями навчальної дисципліни є: формування у студентів уявлення про закони логіки та шляхи їх практичного застосування; навчитися логічно грамотно будувати свої міркування і знаходити помилки в міркуваннях опонентів; вивчити основні форми мислення людини; конструювати коректну аргументацію; засвоїти методи логіки для дослідження наукових проблем у правознавстві та правоохоронній діяльності; застосовувати логічні методи у процесі юриспруденції.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс є своєрідним вступом до обов'язкових та вибіркових юридичних дисциплін.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Логіка» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення, критичного, стратегічного, дизайн-мислення.

ЗК9. Здатність працювати в команді та емпатії.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.

Навчальна дисципліна **Логіка** забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

РН1. Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН13. Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

РН15. Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

РН22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та злочинців, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Після завершення цього курсу здобувач буде

Знати:

1. Особливості та специфіку логічного аналізу.
2. Основні етапи розвитку науки логіки.
3. Структуру та різновиди основних форм мислення; способи визначення істинності висловлювань; типи об'єктивних відношень між поняттями, висловлюваннями; вимоги логічних законів, дотримання яких визначає логічну правильність міркувань.
4. Логічні способи доведення і спростування, прийоми ведення дискусій та полеміки.

Вміти:

1. Оперувати логічною термінологією.
2. Застосовувати набуті з логіки знання у галузі права.
3. Критично мислити та аргументовано висловлювати свою думку.
4. Визначати тип логічних помилок, що виникають внаслідок порушення логічних законів у юридичних текстах та у процесі ведення дискусії.
5. Самостійно здійснювати логічні операції над поняттями, висловлюваннями та умовиводами.
6. Знаходити власні коректні аргументи для обґрунтування істинності/хибності певних тверджень.

Навички:

1. Формування логічної культури мислення; критичного аналізу правознавчих текстів.
2. Розвинення здатності до теоретичного та логіко-критичного мислення.
3. Практичні навички коректного проведення дискусії, зокрема у процесі проведення судових дебатів.
4. Застосування логічної методології для вирішення правознавчих проблем.
5. Ефективно застосовувати знання з логіки в професійній діяльності.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14 / 6	14 / 6	62 / 78	1	1 / 2	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет логіки та її практичне значення	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2. Поняття як логічна форма юридичного мислення	13	2	2	9	16	2	2	12
Тема 3. Судження як форма логічного мислення	13	2	2	9	12	-	-	12
Тема 4. Основні закони логіки	13	2	2	9	14	2	-	12
Тема 5. Умовивід в юридичній діяльності	13	2	2	9	14	2	-	12
Тема 6. Гіпотеза і версія	13	2	2	9	12	-	-	12
Тема 7. Логічні основи теорії аргументації	15	2	2	9	12	-	-	12
Усього годин	90	14	14	62	90	6	2	82
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ІСПИТ								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. Проектор EPSON EH-TW550. Доступ до Інтернету. Апаратне забезпечення: ноутбук ASUS E502S Intel(R) Celeron(R) CPU N3150 1.6GHz 1.6GHz / WiFi – 2016 р. ОС Microsoft Windows 10; Adobe Reader. Лінгафонний кабінет, оснащений комп'ютерами, стереосистемою, навушниками, мікрофонами MAONOAU-A04TR.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет логіки та її практичне значення 1. Предмет логіки як науки. 2. Історія логіки як науки. 3. Функції і принципи логіки юридичної. 4. Значення логіки юридичної для юристів.	2	2
2	Тема 2. Поняття як логічна форма юридичного мислення 1. Поняття як форма мислення 2. Співвідношення поняття та слова 3. Зміст і обсяг понять 4. Операції над юридичними поняттями 5. Логічне формування сутності кримінально-правової кваліфікації злочину.	2	
3	Тема 3. Судження як форма логічного мислення 1. Загальна характеристика суджень. Структура суджень. 2. Прості судження. Категоричні судження. 3. Види суджень за кількісною і якісною характеристикою та їх відношення. 4. Складні судження. Логічні сполучники в правових контекстах. 5. Роль запитань та відповідей у діяльності юристів.	2	-
4	Тема 4. Основні закони логіки 1. Загальна характеристика основних законів логіки. 2. Закон тотожності. 3. Закон суперечності. 4. Закон виключення третього. 5. Закон достатньої підстави. 6. Закон комутативності. 7. Значення законів логіки для судового дослідження.	2	2
5	Тема 5. Умовивід в юридичній діяльності 1. Загальна характеристика умовиводу, його структура і види. 2. Безпосередні умовиводи і способи їх утворення. 3. Дедуктивні умовиводи. Категоричний силлогізм і його структура. 4. Умовні, скорочені та складно-скорочені силлогізми. 5. Індуктивний умовивід. 6. Використання умовиводу в судовій практиці.	2	2

6	Тема 6. Гіпотеза і версія 1. Поняття гіпотези і її структура. 2. Види гіпотез. 3. Версія у судовому дослідженні. 4. Висування та перевірка версій.	2	-
7	Тема 7. Логічні основи теорії аргументації 1. Форми діалогу та його структура. 2. Суперечка, діалог, полеміка: їх співвідношення. 3. Варіанти ведення полеміки. 4. Дискусія, диспут, дебати. 5. Засоби ведення суперечки. 6. Логіка питань та відповідей. 7. Помилки при складанні питань. 8. Правильність побудування відповідей.	2	-
Всього		14	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Логіка» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет логіки та її практичне значення <u>1. Питання для самостійного опрацювання.</u> Мислителі античності та їх роль у розвитку логіки юридичної. Особливості взаємозв'язку логіки та права. Історія розвитку логіки в Україні. Логіка в Києво-Могилянській академії. Розвиток логіки в працях представників Львівсько-Варшавської школи. Деонтична логіка і юридична практика. Роль логіки юридичної в теоретичній і практичній діяльності правників України.	6	10

	<u>2. Дискусія.</u> Ознайомитись з парадоксом Еватла. Розглянути позиції обох сторін. Підготуватись до дискусії на тему: «Парадокс Еватла». Питання, що виносяться на дискусію: Яке саме рішення можливе? Яким чином має бути вирішений цей спір? Поясніть, що не зважив на Протагор при укладанні договору з Еватлом. Яке уточнення дозволило б йому уникнути феномена? <u>3. Задачі для самостійного розв'язання</u> (Практикум для самостійної підготовки до курсу «Логіка».)		
2	Тема 2. Поняття як логічна форма юридичного мислення <u>1. Питання для самостійного опрацювання</u> Поняття як форма мислення. Співвідношення поняття та слова. Зміст і обсяг понять. Дефініція: структура, різновиди дефініції. Операції над юридичними поняттями. Сутність правових понять. Логічне формування сутності кримінально-правової кваліфікації злочину. <u>2. Теми для доповідей</u> 1. Роль мови у пізнанні логічної структури мислення. 2. Логіка і семіотика. 3. Семантичні категорії мови. 4. Штучна мова логіки та рівні знакового процесу. 5. Вчення про поняття і його роль у пізнанні та мисленні. 6. Основні прийоми утворення понять. 7. Роль поняття в юридичній теорії і практиці. 8. Особливості вивчення понять в юриспруденції. 9. Логічна сутність кримінально-правової кваліфікації. 10. Понятійний апарат Особливої частини Кримінального кодексу України та його застосування правниками. 11. Логічна культура юриста. 12. Значення логіки для юриста. <u>3. Задачі для самостійного розв'язання</u> (Практикум для самостійної підготовки до курсу «Логіка».)	9	12
3	Тема 3. Судження як форма логічного мислення <u>1. Питання для самостійного опрацювання</u> Види суджень за кількісною і якісною характеристикою та їх відношення. Логічна модальність у практиці юристів. Логічні сполучники в правових контекстах. Роль запитань та відповідей у діяльності юристів. Логічні квантори та яке їх значення в логіці. «Логічний квадрат». <u>2. Теми для доповідей</u> 1. Специфіка суджень як форма відображення дійсності. 2. Класифікація суджень в юриспруденції. 3. Судження і речення. 4. Вплив розподіленості термінів у судженнях на правильність мислення. 5. Основні напрями розвитку сучасної логіки. 6. Проблеми істинності модальних суджень в юридичній практиці.	9	12

	7. Роль простих суджень в теоретичній і практичній діяльності правників. 8. Роль складних суджень у функціонуванні нормативно-правових актів України. 9. Таблиці істинності та їх застосування в роботі слідчого. 10. Складні судження та їх використання в судочинстві. <u>3. Задачі для самостійного розв'язання</u>		
4	Тема 4. Основні закони логіки <u>1. Питання для самостійного опрацювання</u> Загальна характеристика основних законів логіки. Закон тотожності. Закон суперечності. Закон виключення третього. Закон достатньої підстави. Закон комутативності. Значення законів логіки для судового дослідження. Закони логіки та нормативно-правові акти. <u>2. Теми для доповідей</u> 1. Взаємозв'язок законів діалектики і законів логіки юридичної. 2. Закони логіки та їх використання в практичній діяльності юриста. 3. Логічні помилки, які виникають при порушенні законів логіки. 4. Софізми в античній філософії та логіці. 5. Закон достатньої підстави як важлива умова прийняття правильних судових рішень. 6. Логічні закони Аристотеля і сучасність. 7. Закони сучасних нетрадиційних логік. 8. Особливості використання законів логіки в юриспруденції. 9. Роль законів логіки юридичної у функціонуванні нормативно-правових актів. 10. Роль і місце законів логіки юридичної в теоретичній діяльності правників. <u>3. Задачі для самостійного розв'язання</u>	9	12
5	Тема 5. Умовивід в юридичній діяльності <u>1. Питання для самостійного опрацювання</u> Висновки логіки висловлювань: а) типологія правил висновку; б) обґрунтування правил висновку; в) метод аналітичних таблиць; г) умовиводи логіки висловлювань у традиційній логіці (умовно-категоричні, чисто умовні, розділово-категоричні, умовно-розділові). Недедуктивні умовиводи: індуктивні умовиводи: повна індукція і неповна індукція: популярна індукція та наукова індукція, або методи знаходження причинних зв'язків. <u>2. Теми для доповідей</u> 1. Метод дедукції та його використання в роботі слідчого. 2. Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса. 3. Безпосередні умовиводи, дискусії та їх використання. 4. Аналіз методів утворення безпосередніх умовиводів. Сильні та слабкі сторони безпосередніх умовиводів. 5. Дилема та її використання у прийнятті альтернативних рішень. 6. Використання скорочених і складноскорочених силогізмів у комунікаційних процесах.	9	12

	7. Умовно-розподільні судження як засіб прийняття правильних рішень. 8. Індукція та її використання в судовій практиці. 9. Індукція і криміналістика. 10. Роль індукції в розслідуванні техногенних катастроф. <u>3. Задачі для самостійного розв'язання</u>		
6	Тема 6. Гіпотеза і версія <u>1. Питання для самостійного опрацювання</u> Поняття гіпотези і її структура. Види гіпотез. Версія у судовому дослідженні. Висування та перевірка версій. Версія у судовому дослідженні. Висування та перевірка версій. Версія як різновид гіпотези. Етапи побудови та перевірки версій у судовому дослідженні. Верифікація та фальсифікація слідчих версій <u>2. Темі для доповідей</u> 1. Логічна суть гіпотези та криміналістичної версії 2. Логіка побудови та перевірки версій 3. Роль гіпотези та версії в юридичній діяльності 4. Слідча версія: логічні аспекти 5. Головні вимоги до слідчих версій, особливості їх побудови 6. Наукові та загальні гіпотези. 7. Версія та гіпотеза і їх взаємозв'язок.	9	12
7	Тема 7. Логічні основи теорії аргументації <u>1. Питання для самостійного опрацювання</u> Форми діалогу та його структура. Суперечка, діалог, полеміка: їх співвідношення. Варіанти ведення полеміки. Дискусія, диспут, дебати. Засоби ведення суперечки. Логіка питань та відповідей. Помилки при складанні питань. Правильність побудовання відповідей. Поради полемісту. <u>2. Темі для доповідей</u> 1. Логіка і мистецтво полеміки. 2. Логічні основи переконання. 3. Спростування та його логічна і юридична функції. 4. Логічна культура ведення дискусії та суперечок у професійній діяльності юриста. 7. Логічне обґрунтування Конституції України. 8. Логічна структура юридичного документа. 9. Доведення і спростування суджень у суді 10. Апорії Зенона і їхнє сучасне трактування.	9	12
	Всього	62	82

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни «Логіка» передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит

Питання до іспиту

Підсумкові питання з дисципліни «Логіка»

1. Предмет і визначення логіки.
2. Мислення як предмет аналізу у формальній логіці.
3. Форми мислення і примусовий характер логічної форми.
4. Істинність і правильність мислення.
5. Основні етапи становлення логічних знань.
6. Значення логіки як науки.
7. Поняття як форма мислення.
8. Зміст і обсяг поняття. Види понять за змістом і за обсягом.
9. Відношення між сумісними поняттями.
10. Відношення між несумісними поняттями.
11. Логічні операції з поняттями.
12. Обмеження і узагальнення понять.
13. Визначення понять. Основні правила визначення понять.
14. Поділ понять. Основні правила поділу понять.
15. Судження як форма мислення та його структура.
16. Класифікація суджень.
17. Розподілення термінів у судженні.
18. Відношення між судженнями за істинністю. «Логічний квадрат».
19. Складні судження та їх види.
20. Загальна характеристика законів логіки.
21. Закон тотожності.
22. Закон суперечності (несуперечності).
23. Закон виключеного третього.

24. Закон достатньої підстави.
25. Умовивід як логічна форма. Види умовиводів.
26. Поняття індуктивного умовиводу. Види індукції.
27. Дедуктивні умовиводи.
28. Поняття аналогії. Види аналогії.
29. Безпосередні умовиводи. Обернення, перетворення, протиставлення предикату і протиставлення суб'єктові.
30. Простий категоричний силігізм. Правила категоричного силігізму.
31. Фігури і модуси категоричного силігізму.
32. Логічні помилки, які трапляються в категоричних силігізмах.
33. Складні і скорочені силігізми. Складноскорочений силігізм (сорит).
34. Умовні умовиводи.
35. Умовно-категоричні умовиводи.
36. Розділові умовиводи.
37. Розділово-категоричні умовиводи.
38. Умовно-розділові умовиводи.
39. Доведення та його структура. Види доведень.
40. Спростування та його структура.
41. Правила та помилки в доведенні та спростуванні.
42. Правила та помилки щодо тези.
43. Правила та помилки щодо аргументів.
44. Правила та помилки щодо способу (форми) обґрунтування.
45. Суперечка та її види. Вимоги до суперечки.
46. Логічний аналіз запитань і відповідей.
47. Логічні закони мислення
48. Міркування за аналогією. Логічна природа та роль гіпотези
49. Доведення та спростування
50. Ділова бесіда: комунікативні функції та логічні засоби їх реалізації
51. Логічна складова культури мислення юриста.
52. Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса
53. Побудова версії у судовому дослідженні.
54. Роль логіки під час ведення суперечки.
55. Співвідношення логічних та юридичних законів
56. Методи наукової індукції (канони Бекона–Мілля)
57. Аналогія: загальна характеристика
58. Традукція (умовиводи за аналогією): структура та види
59. Аналогія права та аналогія закону
60. Поняття про гіпотезу. Структура та види гіпотез

61. Побудова гіпотези та перевірка гіпотези.
62. Спір. Види спору.
63. Парадокси.
64. Верифікація та фальсифікація слідчих версій
65. Доведення до абсурду (доведення того, що наслідки, які випливають з даної тези протирічать дійсності).
66. Правила доведення та спростування щодо тези та демонстрації, їх практичне значення для правоохоронної діяльності.
67. Правила доведення та спростування щодо аргументів та їх застосування у практичній діяльності органів внутрішніх справ.
68. Доведення хибної форми аргументації (того, що теза з аргументів не випливає).

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату, доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

Підсумковий контроль екзамен	50
Всього балів	100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів.** Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Арутюнов В.Х., Кирик Д.П., Мішин В.М. Логіка. К.: КНЕУ, 2002.
2. Бандурка О. Курс логіки: підручник / О. Бандурка, О. Тягло. К.: Літера ЛТД, 2002. 160 с.
3. Бедан В.Б. Логіка: навчально-методичні рекомендації (для самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність Міжнародного гуманітарного університету. Одеса: Фенікс, 2022. 59 с. [Електронний ресурс].
4. Бедан В.Б. Логіка: курс лекцій (для здобувачів першого бакалаврського рівня освіти за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність Міжнародного гуманітарного університету. Одеса: Фенікс, 2022. 100 с. [Електронний ресурс].
5. Бондар Т. Логіка: навчальний посібник. К.: КУБГ, 2010. 247 с.
6. Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна): підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 536 с.
7. Конверський А. Є. Логіка: Підручник для студентів юридичних факультетів. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.
8. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літ., 2010. 400 с.
9. Щербина О. Логіка для юристів / 2-ге вид. К.: Юрид. дум, 2007. 264 с.
10. Юридична логіка: підручник / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 248с.

Допоміжна

1. Богдановський І. В. Логіка: опорний конспект лекцій / І. В. Богдановський. К.: МАУП, 2004. 168 с
2. Бондар Т. Філософія мови: хрестоматія. К.: КУБГ, 2011. 90 с.
3. Жоль К. Вступ до сучасної логіки. К.: Либідь, 2000. 368 с.
4. Мозгова Н. Г. Логіка Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) /Н. Г. Мозгова. Київ: Каравела, 2007. 248 с
5. Поперечна Г.А. Логіка. / Г. А. Поперечна. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. 80 с.
6. Тофтул М. Г. Логіка. К.: Академія, 2012. 336 с.
7. Щербина О. Мовчазна брехня у правовій аргументації / О. Щербина // Логіка і право: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 11 трав. 2012 р. X., 2012. С. 202–204.
8. Юридична аргументація. Логічні дослідження: монографія / О. М. Юркевич та ін. / за заг. ред. О. М. Юркевич. 2-ге вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2015. 336 с.

Інформаційні ресурси

1. Prometheus курс «Думай інакше: зламай перешкоди на шляху до навчання та відкрий свій прихований потенціал» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+MINDSHIFT101+2021_T2/course/
2. Prometheus курс «Дизайн-мислення для інновацій» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DTI101+2017_T3/course/
3. Prometheus курс «Критичне мислення для освітян» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/course/
4. Prometheus курс «Наука повсякденного мислення» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/UQx/THINK101/2016_T2/about

5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>..
6. Український логічний портал • Ukrainian Logic Portal URL:<http://logic.net.ua/>
7. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua>.
8. Он-лайн бібліотека. URL:<http://www.info-library.com.ua/books-book-149.html>
9. Репозиторий НУ "ОЮА" URL: <http://dspace.onua.edu.ua/>